

Teacher's comments on the process and the results of the In-service training studies

Hizmet-içi eğitim faaliyetlerinin süreç ve sonuçlarının niteliğine yönelik öğretmen görüşleri

Süleyman Göksoy¹

Abstract

The aim of this research is to identify the ideas of teachers about the process and results of the in-service training studies. This research includes totally 153 volunteer teachers; as 21 preschool and 132 primary school teachers in Istanbul in 2011-2012 academic year. This research is descriptive. In this research the effectiveness of the in-service training evaluation scale, which is also used to assess the effectiveness of the European Community Study Visits, is used in order to assess teachers' in-service training process and results. In this research the following results were reached upon evaluating participant teachers' comments on in-service training courses, seminars and other activities. It is obvious that there appears a lot of differences among teachers in terms of duration. It can be interpreted that the difference of the periods of the in-service training is caused by the difference in retirement and willingness or unwillingness for the attendance to the teachers' in-service training studies.

Keywords: Teacher, education in-service training

Özet

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlere yönelik düzenlenen hizmet-içi eğitim faaliyetlerinin süreç ve sonuçlarına yönelik öğretmen görüşlerini tespit etmektir. Araştırmanın çalışma evrenini İstanbul ilinde 2011-2012 eğitim-öğretim yılında görev yapan ve mevcut araştırmaya gönüllü olarak katılan 21 okulöncesi ve 132 ilköğretim okulu olmak üzere toplam 153 kadrolu öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırma betimsel niteliktedir. Araştırmada ölçek olarak öğretmenlere yönelik düzenlenen hizmet-içi eğitim faaliyetlerinin süreç ve sonuçlarına yönelik görüşlerini ölçmek amacıyla Avrupa Birliği Çalışma Ziyareti (Study Visits) çalışmalarının etkililiğini ölçmek amacıyla uygulanan hizmetiçi eğitim etkililiği değerlendirme ölçeğinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin genel olarak hizmet içi eğitim faaliyetlerini büyük bir çoğunlukla meslektaşlarına önercekleri yönünde görüş belirtmeleri her ne kadar olumlu bir sonuç olsa da yaklaşık üçte bir katılımcının ise bu tür faaliyetleri meslektaşlarına öneremeyecekleri şeklinde görüş belirtmeleri bu tür faaliyetler konusunda önemli bir oranda öğretmenin

¹ Asistan Prof. Dr. Duzce University Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Educational Administration and Supervision Special Education, goksoys@hotmail.com

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

olumsuz tutum içerisinde olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla öğretmenlere yönelik düzenlenecek hizmet içi eğitim faaliyetlerinden sorumlu ilgili ve yetkili kişi ve kurumların katılımcılarda olumlu tutumlar geliştirici faaliyetler organize etmeleri gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, eğitim, hizmet içi eğitim

1. Giriş

Okulun, öğretme öğrenme süreçleri, örgüt ve yönetim yapıları, fiziki yapılar, insan kaynakları, insan ve çevre ilişkilerinde olduğu gibi diğer tüm alanlarda görülen yoğun değişme ve gelişmeler doğal olarak belirtilen değişimlere başarıyla uyum sağlayabilecek hizmet öncesinde ve hizmet süresinde eğitimci

lerin sürekli yetiştirilmesini gündeme getirmiştir. (Erdoğan, 2000:14, Balcı, 2001:168, Özdemir ve Cemaloğlu, 2003). Eğitim çalışanlarının yetiştirilmesi, eğitimsel gelişme ve değişimler hakkında bilgi vermeye yönelik olarak düzenlenen hizmet-içi eğitim; yaşam boyu eğitim içinde yer alan bir alt süreçtir. Kurum çalışanlarının, göreve başladığından ayrılıncaya kadar işine yansıyan gelişmelerin gerisinde kalmamak, işin nitelikleriyle çalışanın yeterlikleri arasındaki uyumsuzluğu giderebilmek için sürekli eğitime gereksinimi vardır. (Babadoğan ve Selvi, 1990, 4). Bu ihtiyacı büyük oranda çeşitli şekillerde düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetleri giderir. Hizmet içi eğitim türleri, oryantasyon eğitimi, temel eğitim, geliştirme eğitimi, tamamlama eğitimi, yükselme eğitimi ve özel alan eğitimi olarak sayılabilir. Görev değişikliği yapan personelin yeni görevdeki yeterlilikleri kazanması için uygulanan eğitim programı, tamamlama eğitimidir (Taymaz, 1997).

Ülkemizde Millî Eğitim Bakanlığı hizmet içi eğitim çalışmalarını 24/10/1994 yılında yayınlanan Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği (MEB, 24/10/1994-T.D.2417) çerçevesinde yürütür. Yurt dışında özellikle Avrupa Birliği ülkelerinde eğitimcilerin eğitim yoluyla yetiştirilmesi amacıyla hizmet içi eğitim faaliyetleri ve uygulamalarına bakıldığında; Avrupa Birliği hizmet içi eğitim faaliyetlerinden biri yaşam boyu öğrenme (Lifelong Learning Programme (LLP)) çatısı altında Grundtvig ve Comenius programlarında hizmet içi eğitim faaliyetlerini koordine etmekte ve yürütmektedir.

En geniş anlamıyla ve Grundtvig Hizmet içi Eğitim Faaliyeti, hayat boyu eğitim kalitesinin artırılmasını desteklemek amacıyla yetişkin eğitimi veren kurum ve kuruluşlarda çalışan kişilerin veya

bu kişilerin hizmet-içi eğitimiyle ilgili kişilerin, çalıştıkları ülke dışındaki bir ülkede 6 haftaya kadar eğitim almalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu sayede katılımcıların, pratik öğretmenlik, çalıştırıcılık, danışmanlık ve yöneticilik becerileri gibi yeteneklerini geliştirmek ve Avrupa'daki hayat boyu öğrenme hakkında daha geniş bilgi edinmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır http://ec.europa.eu/education/grundtvig/in-service_en.htm, <http://www.ua.gov.tr> 25.06.2012'de ulaşılmıştır).

Avrupa Birliği hizmet içi eğitim faaliyeti olarak da değerlendirilebilecek olan bir diğer faaliyet ise, yine yaşam boyu öğrenme (Lifelong Learning Programme (LLP)) çatısı altında ve Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training) koordinatörlüğünde Çalışma Ziyaretleri (Study Visits) hizmet içi eğitim programlarını koordine etmekte ve yürütmektedir. Çalışma Ziyaretleri (Study Visits) programları; bir yaşam boyu öğrenme programıdır. Amacı Avrupa ülkelerinde eğitim ve mesleki eğitim alanında; eğitime yön veren eğitimcileri eğitim yöneticilerini desteklemek ve işbirliğini artırmaktır. 3- 5 gün süreli eğitim etkinlikleri ile farklı ülkelere katılımcılar; eğitim uygulama ve politikaları hakkında incelemeler yaparak, tartışarak birikim ve tecrübelerini paylaşırlar. Böylece geleceğe yönelik ortak anlayış ve çözüm önerileri geliştirir ve öneriler.

Avrupa Birliği Çalışma Ziyaretleri (Study Visits) faaliyetleri; faaliyet öncesinde, faaliyet sürecinde/esnasında ve faaliyet sonucunda yerine getirilmesi gereken prosedürleri içeren üç aşamadan oluşur ve yürütülür (http://ec.europa.eu/education/grundtvig/in-service_en.htm, <http://www.ua.gov.tr> 25.06.2012'de ulaşılmıştır).

Avrupa Birliği yaşam boyu öğrenme (Lifelong Learning Programme (LLP)) çatısı altında ve Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training) koordinatörlüğünde Çalışma Ziyaretleri (Study Visits) programlarının değerlendirilmesi amacı ile; Nisan-Mayıs 2010 döneminde bir araştırma yapmıştır. Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training)'un 2008-2009 yılları arasındaki katılımcılara yönelik yapmış olduğu Avrupa Birliği hizmet-içi eğitim süreci değerlendirme araştırmasının kapsamı; 2008/2009 yılında 2532 kişi 30 farklı ülkeden 246 alanda ve 29 farklı ülkede hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmış, bunların %25'i müdür ve öğretmen eğitimcisi, %18'i eğitim yöneticisi, mesleki eğitim eğitmeni, rehber öğretmen, %10'u bölgesel ve ulusal düzeyde temsilciden oluşmaktadır.

Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training)'un Avrupa Birliği hizmet-içi eğitim sürecini değerlendirme araştırması sonucuna göre; 983 katılımcının %96'sının bu tür faaliyetlerden memnun kaldıkları, katılımcıların %81'i meslekleri ile ilgili bilgi ve beceriler kazındıklarını, katılımcıların yaklaşık %98'i faaliyetlerde edindikleri bilgi, beceri ve tecrübelerini çeşitli şekillerde yayınladıkları/yaydıklarını ve paylaştıklarını şöyle ki; %94'ü meslektaşları ile, %62'si yöneticileri ile, %42'si öğrencilerine, %25'i öğrencilerin ailelerine paylaştıklarını ve ayrıca katılımcıların; %60'ı sunular, %46'sı bilgileri organize etme, %31'i meslektaşlarına eğitimler vermek sureti ile bu faaliyetleri paylaşmışlardır. Ayrıca katılımcılar faaliyet raporunu paylaştıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %24'ü ulusal veya yerel medyaya bir makale yazdığını, bazılarının yerel radyo tv veya medyaya röportaj yaptığını, sosyal paylaşım sitelerine (blogs, Facebook, kişisel websites).Gönderdikleri belirlenmiştir (http://ec.europa.eu/education/grundtvig/in-service_en.htm, <http://www.ua.gov.tr> 25.06.2012'de ulaşılmıştır).

Yukarıda açıklandığı üzere Avrupa Birliği Cedefop çatısı altında düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerinin süreci, sonuçları, yansımaları, katılımcıların memnuniyet ve faydalanma düzeyleri ile faaliyet sonuçlarının çeşitli şekillerde paylaşım düzeyleri oldukça yüksektir. Avrupa Birliği uygulamalarının mevcut sonuçları ister istemez ülkemizde yıllardır Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen hizmet-içi eğitim faaliyetlerinin de süreç ve sonuç boyutları açılarından sorgulanması gerektiğini düşündürmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmenlere yönelik düzenlenen hizmet-içi eğitim faaliyetlerinin süreç ve sonuçlarına yönelik öğretmen görüşleri tespit etmeye çalışmak ve Avrupa Birliği Cedefop çatısı altında düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerinin süreci, sonuçları, yansımaları, katılımcıların memnuniyet ve faydalanma düzeyleri ile faaliyet sonuçlarının çeşitli şekillerde paylaşım düzeylerini karşılaştırmaktır.

Bu doğrultuda araştırmada şu sorulara cevap aranmaktadır:

1. Öğretmenlerin katıldıkları kurs/seminer/tanıtım programının organizasyonuna ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenlerin katıldıkları kurs/seminer/tanıtım programının kişisel beceri gelişimine etkileri ve yararlı olduklarını düşündükleri yönlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Öğretmenlerin Katıldıkları kurs/seminer/tanıtım programında edinilen tecrübelerin alanda kullanma durumuna ilişkin görüşleri nelerdir?

2. Yöntem

Araştırma betimsel niteliktedir. Araştırmada ölçek olarak öğretmenlere yönelik düzenlenen hizmet-içi eğitim faaliyetlerinin süreç ve sonuçlarına yönelik görüşlerini ölçmek amacıyla AB Çalışma Ziyareti (Study Visits) çalışmalarının etkililiğini ölçmek amacıyla katılımcılara eğitim çalışması sonunda uygulanan *Hizmet İçi Eğitim Etkililiği Değerlendirme Ölçeği*nden yararlanılmıştır.

Ölçeğin uyarlama çalışması için özgün formu olan İngilizce' den Türkçeye çeviri sürecine; ölçeğin İngilizce formu araştırmacı ve iki çeviri uzmanı tarafından Türkçeye çevrilmiş ve elde edilen çeviriler bir çeviri uzmanıyla incelenerek her bir maddeyi en iyi ifade ettiği düşünülen maddeler benimsenmiştir. Elde edilen Türkçe form, altı eğitimci ile yeniden gözden geçirilerek her bir maddenin Türkçeye uygunluğu tartışılmış ve gerekli değişiklikler yapılmıştır. Son olarak bu çevirinin anlaşılabilirliğini belirlemek üzere öğretmenlerden oluşan 10 kişilik bir gruba uygulanarak alınan geribildirimlere göre ölçeğe son biçimi verilmiştir. Ölçek tek boyutludur. Ölçeğe ilişkin Cronbach Alpha katsayısı .85 olarak hesaplanmıştır. Araştırma verilerinin analizde yüzde ve frekans analizi kullanılmıştır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırma gönüllü olarak katılmak isteyen 153 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ilinde okul öncesi ve ilköğretim kademelerinde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlere 13 sorudan oluşan anket yöneltilmiş ve cevaplamaları istenmiştir. Öğretmenlere ve öğretim kurumlarına ilişkin bilgiler Tablo 1'de ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

Tablo 1. Öğretmenlere ait kişisel bilgiler

Değişkenler	Alt Kategoriler	n	%
Cinsiyet	<i>Bayan</i>	90	58,8
	<i>Bay</i>	63	41,2
Eğitim Durumu	<i>Önlisans</i>	5	3,3
	<i>Lisans</i>	139	90,8
	<i>Master</i>	8	5,2
	<i>Doktora</i>	1	0,8
Öğretmenlik Hizmet Yılı	<i>1-8 yıl</i>	76	49,7
	<i>8-15 yıl</i>	47	30,7
	<i>15-25 yıl</i>	21	13,7
	<i>25 ve üstü</i>	9	5,9
Yaş	<i>20-30</i>	67	43,8
	<i>31-40</i>	61	39,9
	<i>41-50</i>	19	12,4
	<i>51 ve üst.</i>	6	3,9
Görev Yeri	<i>Okulöncesi</i>	21	13,7
	<i>İlköğretim</i>	132	86,3

Anketi cevaplayan öğretmenlerin %3,3'ü önlisans, %90,8'i lisans, %5,2'si yüksek lisans ve %1'i ise doktora mezunudur. Öğretmenlerin %43,8'i 20-30 yaş, %39,9'u 31-40 yaş, %12,4'ü 41-50 yaş, %3,9'u ise 51 ve üstü olarak dağılım göstermiştir. Öğretmenlerin %13,7'si okul öncesi, %86,3'ü ise ilöğretim okullarında görev yapmaktadırlar. Öğretmenlerden %49,7'si 1-8 yıl, %30,7'si 8-15 yıl, %13,7'si 15-25 yıl ve %5,9'u ise 25 ve üstü öğretmenlik hizmet yılı kıdemine sahiptirler.

3. Bulgular

Bu bölümde elde edilen veriler çerçevesinde öğretmenlerin görüşlerine yer verilmiştir. Katıldıkları hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri başlıklar altında sunulmaktadır.

3.1. Öğretmenlerin hizmet- içi eğitim kapsamında katıldıkları kurs/seminer süresi

Öğretmenlerin hizmet içi eğitim kapsamında katıldıkları kurs/ seminerlerin toplam sürelerinin dağılımı Tablo 2'deki gibidir.

Tablo 2. Kurs/ seminer süreleri dağılımı

Kurs Süresi (Saat)	Kişi Sayısı (n)	%
151 ve Üstü	54	35
121-150 arası	14	9
91-120 arası	13	8
61-90 arası	17	11
31-60 arası	26	17
10-30 arası	29	19
Toplam	153	100

Öğretmenler, %35 ile en yüksek oranda 151 saat ve üstünde etkinliğe katıldıklarını belirtmişlerdir. 10-30 arasında bir etkinliğe katılanların oranı ise %19 ile ikinci en yüksek orandır. Öğretmenler %8 ile en düşük oranda 91-120 saat hizmet içi eğitim kurs ve seminerlere katıldıklarını ifade etmektedirler. Hizmet içi eğitim faaliyetlerinin genel olarak beş gün ve günlük altı saat sürelerle düzenlendiği düşünüldüğünde katılım sürelerine ilişkin dağılımların birbirine pek de yakın olmadığını ve öğretmenler arasında katıldıkları etkinlik süreleri açısından büyük farklılıklar olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitim süreleri dağılımlarının eşit olmama nedeninin; öğretmenler arasında kıdem farklılığından, öğretmenlerin hizmet-içi eğitim faaliyetlerine katılıma istekli olup-olmamlarından kaynaklanabileceği gibi, katılım konusunda belli bir standart, eşit bir örgütsel yapı ve sağlıklı bir takip sisteminin olmamasından kaynaklanmış olabileceği de düşünülebilir.

3.2. Öğretmenlerin kurs/ seminerler hakkındaki memnuniyet düzeyi

Öğretmenlerin katıldıkları hizmet-içi eğitim kapsamındaki kurs/ seminerler hakkındaki memnuniyet düzeylerine ilişkin görüşleri Tablo 3'teki gibidir.

Tablo 3: Memnuniyet düzeylerine ilişkin görüşlerin dağılımı

Memnuniyet Düzeyi	Kişi Sayısı (n)	%
Çok memnun kaldım.	27	17
Biraz memnun kaldım.	85	55
Memnun kalmadım.	34	22
Fikrim yok.	3	2
Diğer (Varsa)	4	2
Toplam	153	100

Öğretmenler, %17 oranında çok memnun kaldıklarını ve %55 oranlarında katıldıkları hizmet içi eğitim kurs ve seminerlerinden biraz memnun kaldıklarını belirtirken memnun kalmayanların oranı ise %22'ye ulaşmıştır.

Elde edilen sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde, hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılan neredeyse 4 öğretmenden birinin bu tür faaliyetlerden memnun kalmadığını, ve her dört öğretmenden ikisinin ise sadece biraz memnun kaldığını, çok memnun kalan öğretmen oranının ise neredeyse her dört öğretmenden bir bile değildir. Dolayısıyla araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerinden memnun kalmadığı bulgusuna ulaşıldığı söylenebilir. Halbuki Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training)'un Avrupa Birliği hizmet-içi eğitim sürecini değerlendirme araştırması sonucuna göre;, 983 katılımcının %96'sının bu tür faaliyetlerden memnun kaldıkları belirlenmiştir. (http://ec.europa.eu/education/grundtvig/in-service_en.htm, <http://www.ua.gov.tr> 25.06.2012'de ulaşılmıştır). Avrupa Birliği'nin aksine ülkemizde öğretmenlere yönelik düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerinden katılımcı olarak öğretmenlerin memnun kalmamalarının; bu tür faaliyetlerinin organizasyonu, içeriği, düzenlendiği yer/mekan, öğretimin niteliği gibi unsurlardan hangisinden kaynaklanmış olabileceği ayrıca araştırılması gerekmektedir.

3.3. Kurs/ Seminerlerin Kişisel Gelişime Katkı Düzeyi

Öğretmenler hizmet-içi eğitim kapsamında katıldıkları kurs/ seminerlerin kişisel gelişimlerine katkı düzeylerine ilişkin görüşleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Öğrenilenlerin kişisel gelişime katkı düzeylerine ilişkin görüşlerin dağılımı

Katkıda Bulunma Düzeyi	Kişi Sayısı (n)	%
Çok	16	10
Orta	83	54
Az	41	26
Hiç (Varsa)	12	8
Toplam	153	100

Öğretmenlerin %54, %26 ve %8 gibi oranlarda katıldıkları kurs/seminerlerin kişisel gelişimlerine katkısının sırayla orta az ve hiç düzeyde olduğunu düşünmektedirler. Çok katkı sağladığını belirten öğretmenlerin oranı ise sadece %10'dur. Bu bulgu ile öğretmenler hizmet içi eğitim faaliyetlerinin kendi kişisel gelişimlerine pek de katkı sağlamadığını düşündükleri söylenebilir. Mevcut araştırmada elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda düzenlenecek hizmet- içi eğitim faaliyetlerinin program ve içerik niteliğinin yeniden gözden geçirilmesi ve düzenlenmesi gerektiği söylenebilir.

3.4. Kurs/ Seminerlerin Hangi Yönleri

Katıldıkları hizmet-içi eğitim kapsamındaki kurs/ seminerlerin hangi yönleriyle yararlı olduğuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 5'da verilmiştir.

Tablo 5: Yararlı yönlerine ilişkin görüşlerin dağılımı

En Yararlı Yönü	Kişi Sayısı (n)	%
Bilgilenme	39	25
İletişim becerisi	19	12
Mesleki gelişim.	18	12
Kişisel gelişim	13	9
Farklı bakış açıları kazandırması.	13	9
Yeni yaklaşım ve metotlar hakkında bilgi vermesi.	7	5
Sosyal aktivitelere fırsat yaratması.	5	3
Farklı insanların, farklı illerdeki öğretmenlerin görüşlerinin paylaşması.	4	2
Bilinen konuların gözden geçirme, tekrarlama	10	7
Uygulamadan uzak ve faydasız	22	13
Toplam	153	100

Öğretmenlerin %25'i katıldıkları kurs/ seminerlerin program içeriği hakkında kendilerine bilgi vermesi açısından yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Göze çarpan önemli diğer durumların ise iletişim becerisi, kişisel gelişim ve yeni yaklaşım ve metotlar hakkında bilgi vermesidir. Ayrıca öğretmenlerin toplam yüzde %20'i hizmet içi eğitim faaliyetlerinin bilinen konuları tekrar ettğini ve uygulamadan uzak, faydasız olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Halbuki Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training)'un Avrupa Birliği hizmet-içi eğitim sürecini değerlendirme araştırması sonucuna göre; katılımcıların %81'i meslekleri ile ilgili bilgi ve beceriler kazındıklarını belirlenmiştir. ;(http://ec.europa.eu/education/grundtvig/in-service_en.htm, <http://www.ua.gov.tr> 25.06.2012'de ulaşılmıştır). Bu sonuçlarla ülkemizde düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyet içerik ve öğretim üyesi niteliğine dinamizim katılması gerektiği söylenebilir.

3.5. Kurs/ Seminerleri Alana Yansıtılabilir Düzeyi

Öğretmenlerin katıldıkları hizmet-içi eğitim kapsamındaki kurs/ seminerlerde öğrendiklerini hangi düzeyde alana yansıtılabildiklerine ilişkin görüşleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Öğrenilenlerin yansıtılma düzeylerine ilişkin görüşlerin dağılımı

Yansıtılma Düzeyi	Kişi Sayısı (n)	%
Çokiyi	22	14
Orta	89	60
Az	28	18
Hiç (Varsa)	12	8
Toplam	153	100

Öğretmenlerin katıldıkları hizmet-içi eğitim kapsamındaki kurs/ seminerlerde edinilen bilgi ve becerileri genel toplamda %74'u çok iyi ve orta düzeyde alana yansıtılabildiklerini, %26'sı ise az ve hiç düzeyinde alana yansıtılabildiklerini belirtmişlerdir. Oysa yine Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training)'un Avrupa Birliği hizmet-içi eğitim sürecini değerlendirme araştırması sonucuna göre;, katılımcıların yaklaşık %98'i faaliyetlerde edindikleri bilgi, beceri ve tecrübelerini çeşitli şekillerde yayınladıkları/yaydıkları ve paylaştıkları belirlenmiştir. ;(http://ec.europa.eu/education/grundtvig/in-service_en.htm, <http://www.ua.gov.tr> 25.06.2012'de ulaşılmıştır). Bu bulgularla ülkemizde düzenlenen öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetlerinde edindikleri bilgi ve becerilerin yaklaşık dörtte birini alana yansıtılmaları, bu tür programlar çerçevesinde verilen bilgilerin güncel olmaması, veya çok fazla teorik bilgi içermiş olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

3.6. Kurs/ Seminerleri Yansıtılma Yolları

Öğretmenlerin katıldıkları hizmet-içi eğitim kapsamındaki kurs/ seminerlerde öğrendiklerini hangi yollarla yansıtmayı seçtiklerine ilişkin görüşleri Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Öğrenilenlerin yansıtılma düzeylerine ilişkin görüşlerin dağılımı

Yansıtılma Şekli	Kişi Sayısı (n)	%
Sunu hazırlama	35	23
Resmi olmayan toplantılar	34	22
Meslektaşlara eğitim verme	19	12
Konferans verme	8	5
Rapor yazma	8	5
Makale yazma	5	3
Web adreslerinde paylaşma	5	3
Hiçbir faaliyet yapmama	39	26
Toplam	153	100

Öğretmenler, katıldıkları hizmet-içi eğitim kapsamındaki kurs/ seminerlerde öğrendiklerini %23'ü sunu hazırlayarak, %22'si resmi olmayan toplantılar ile paylaşarak yansıtma yolunu seçmiştir. Ancak öğretmenlerin %26'sı katıldıkları hizmet-içi eğitim faaliyetleri sonucunda hiçbir işlem yapmadıklarını belirtmişlerdir. Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training)'un Avrupa Birliği hizmet-içi eğitim sürecini değerlendirme araştırması sonucuna göre; katılımcıların %60'ı sunular, %46'sı bilgileri organize etme, %31'i meslektaşlarına eğitimler vermek sureti ile bu

faaliyetleri paylaşmışlardır. Ayrıca katılımcılar faaliyet raporunu paylaştıklarını belirtmişlerdir;(katılımcıların %24'ü ulusal veya yerel medyaya bir makale yazdığını, bazılarının yerel radyo tv veya medyaya röportaj yaptığını, sosyal paylaşım sitelerine (blogs, Facebook, kişisel websites).

Gönderdikleri belirlenmiştir. ;(http://ec.europa.eu/education/grundtvig/inservice_en.htm, <http://www.ua.gov.tr> 25.06.2012'de ulaşılmıştır). Katılımcıların Avrupa Birliği hizmet içi eğitim faaliyetlerini yansıtma düzeyi ile ülkemizdeki hizmet içi eğitim faaliyetlerini yansıtma düzeyleri karşılaştırıldığında, ülkemizde öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitim faaliyetleri sonuçları ile ilgili bakanlığın düzenli bir izleme ve takip sistemi kurmadığını, sonuçları yansıtma uygulamalarının katılımcıların veya okul yöneticilerinin kişisel inisiyatiflerine bırakıldığı ve düzenli, sistemli olarak yürütülmediği söylenebilir.

3.7. Kurs/ Seminerleri Paylaşılan Alanlar

Öğretmenlerin katıldıkları hizmet-içi eğitim kapsamındaki kurs/ seminerlerde öğrendiklerini hangi alanlarda paylaştıklarına ilişkin görüşleri Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Öğrenilenlerin yansıtılma alanlarına ilişkin görüşlerin dağılımı

Paylaşma Alanı	Kişi Sayısı (n)	%
Okul	100	65
İlçe	9	6
İl	3	2
Ülke	2	1
Paylaşmayan	39	26
Toplam	153	100

Öğretmenlerin katıldıkları hizmet-içi eğitim kapsamındaki kurs/ seminerlerde öğrendiklerini %65'i okul, % 6'sı ilçe düzeyinde paylaştıklarını, %26 sının ise hiçbir yer ve kurum ile paylaşmadığını belirtmişlerdir. Böylece ülkemizde öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitim faaliyetleri sonuçları genelde okul merkezli yansıtıldığı ve yine yaklaşık her dört katılımcıdan birinin faaliyet sonuçlarını hiç bir düzeyde paylaşmadığını dile getirmesi de bakanlığın düzenli bir izleme ve takip sistemi kurmadığından ve bu tür iş ve işlemlerin düzenli, sistemli olarak yürütülmediğinden kaynaklanmış olabileceği söylenebilir.

3.8. Kurs/ Seminerleri Paylaşılan Kişi Ve Gruplar

Öğretmenlerin Katıldıkları hizmet-içi eğitim kapsamındaki kurs/ seminerlerde öğrendiklerini hangi kişilere paylaştıklarına ilişkin görüşleri Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9: Öğrenilenlerin paylaşma tercihleri dağılımı

Paylaştıkları Kişiler	Kişi Sayısı (n)	%
Öğretmenler/Meslektaşlar	51	34
Öğrenciler	28	18
Veliler	19	12
Yöneticiler	16	10
Paylaşmayan	39	26
Toplam	153	100

Öğretmenler, katıldıkları hizmet-içi eğitim kapsamındaki kurs/ seminerlerde öğrendiklerinin %34'ünü öğretmenlere/meslektaşlarına , %18'sini öğrenciler, %12'sini veliler ve %10'unu ise yöneticiler ile paylaştıkları bulgusu elde edilmiştir. Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training)'un Avrupa Birliği hizmet-içi eğitim sürecini değerlendirme araştırması sonucuna göre ise;, katılımcıların faaliyetlerde edindikleri bilgi, beceri ve tecrübelerini çeşitli şekillerde yayınladıkları/yaydıklarını ve paylaştıklarını şöyle ki; %94'ü meslektaşları ile, %62'si yöneticileri ile, %42'si öğrencilerine, %25'i öğrencilerin ailelerine paylaştıklarını belirlenmiştir(http://ec.europa.eu/education/grundtvig/in-service_en.htm, <http://www.ua.gov.tr> 25.06.2012'de ulaşılmıştır). Böylece ülkemizde öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitim faaliyetleri sonuçları genelde öğretmen ve öğrencilere yansıtıldığı ve yine yaklaşık her dört katılımcıdan birinin faaliyet sonuçlarını hiç bir kişi ile paylaşmadığını dile getirmesi de yine bakanlığın düzenli bir izleme ve takip sistemi kurmadığını ve bu tür iş ve işlemlerin düzenli, sistemli olarak yürütülmediği şeklinde yorumlanabilir.

3.9. Kurs/ Seminerlere Yeniden Katılma Konusundaki Görüşleri

Öğretmenlerin katıldıkları hizmet-içi eğitim kapsamındaki kurs/ seminerlere yeniden katılma konusundaki görüşleri Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10: Yeniden katılma konusundaki görüşlerin dağılımı

Katılma Tercihleri	Kişi Sayısı (n)	%
Evet	69	45
Hayır	72	47
Fikrim yok	12	8
Toplam	153	100

Öğretmenlerin, hizmet-içi eğitim kapsamındaki kurs/ seminerlere %45'i yeniden katılmak istediğini, ancak %47'sinin ise katılmak istemediğini belirtirken %8'si görüş bildirmemiştir. Bu bulgular sonucunda öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere katılma konusunda çoğunlukla istekli olmadıklarını, bu durumun gerekçesinin araştırılması gerektiği ve öğretmenlerde hizmet içi eğitimlere

katılım konusunda isteklilik yaratacak şartların oluşturulması gerektiği aksi takdirde isteksiz katılımların verimli sonuçlar doğuramayacağı söylenebilir.

3.10. Kurs/ Seminerleri Önerme Düzeyleri

Öğretmenlerin katıldıkları hizmet-içi eğitim kapsamındaki kurs/ seminerleri meslektaşlarına önerme konusundaki görüşleri Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11: Meslektaşlara önerme konusundaki görüşlerin dağılımı

Önerme Tercihleri	Kişi Sayısı (n)	%
Evet	97	64
Hayır	43	28
Fikrim yok	13	8
Toplam	153	100

1. Öğretmenlerin katıldıkları hizmet-içi eğitim kapsamındaki kurs/ seminerleri öğretmenlerin %64'ü meslektaşlarına önerebileceklerini, ancak %28'i gibi yaklaşık üçte bir katılımcının ise bu tür faaliyetleri meslektaşlarına öneremeyeceklerini bildirmektedirler. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin genel olarak hizmet içi eğitim faaliyetlerini büyük bir çoğunlukla meslektaşlarına önerecekleri yönünde görüş belirtmeleri her ne kadar olumlu bir sonuç olsa da yaklaşık üçte bir katılımcının ise bu tür faaliyetleri meslektaşlarına öneremeyecekleri şeklinde görüş belirtmeleri bu tür faaliyetler konusunda önemli bir oranda öğretmenin olumsuz tutum içerisinde olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla öğretmenlere yönelik düzenlenecek hizmet içi eğitim faaliyetlerinden sorumlu ilgili ve yetkili kişilerin katılımcılarda olumlu tutumlar geliştirici faaliyetler organize etmeleri gerektiği söylenebilir.

4. Tartışama Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada; öğretmenlerin hizmet içi eğitim kapsamında katıldıkları kurs ve seminer ve diğer faaliyetlere ilişkin görüşleri değerlendirilerek aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmenler arasında, katıldıkları etkinlik süreleri açısından büyük farklılıklar olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitim süreleri dağılımlarının eşit olmaması öğretmenler arasında kıdem farklılığından, öğretmenlerin hizmet-içi eğitim faaliyetlerine katılıma istekli olup-olmamlarından kaynaklanabileceği gibi, katılım konusunda belli bir standart, eşit bir örgütsel yapı ve sağlıklı bir takip sisteminin olmamasından kaynaklanmış olabileceği şeklinde de yorumlanabilir.

Öğretmenlerin katıldıkları hizmet-içi eğitim kapsamındaki kurs/ seminerler hakkındaki memnuniyet düzeylerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılan neredeyse 4 öğretmenden birinin tür faaliyetlerden memnun kalmadığını, ve her dört öğretmenden ikisinin ise

sadece biraz memnun kaldığını, memnun kalan öğretmen oranı ise neredeyse her dört öğretmenden biri bile değildir. Böylece araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerinden memnun kalmadığı bulgusuna ulaşıldığı söylenebilir. Halbuki Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training)'un Avrupa Birliği hizmet-içi eğitim sürecini değerlendirme araştırması sonucuna göre; 983 katılımcının %96'sının bu tür faaliyetlerden memnun kaldıklarını belirlenmiştir (http://ec.europa.eu/education/grundtvig/in-service_en.htm, <http://www.ua.gov.tr> 25.06.2012'de ulaşılmıştır).

Öğretmenlere yönelik düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerinden katılımcı olarak öğretmenlerin memnun kalmamalarının; bu tür faaliyetlerinin organizasyonu, içeri, düzenlendiği mekan, öğretim niteliği gibi ne tür unsurlardan kaynaklanmış olabileceği ayrıca araştırılması gerekmektedir. Düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerinde öğretmenlerin edindikleri bilgi ve becerilerin yaklaşık dörtte birini alana yansıtılmamaktadırlar. Bu durum, bu tür programlar çerçevesinde verilen bilgilerin güncel olmaması veya çok fazla teorik bilgi içermiş olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Oysa Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training)'un Avrupa Birliği hizmet-içi eğitim sürecini değerlendirme araştırması sonucuna göre; katılımcıların yaklaşık %98'i faaliyetlerde edindikleri bilgi, beceri ve tecrübelerini çeşitli şekillerde yayınladıkları/yaydıkları ve paylaştıkları belirlenmiştir (http://ec.europa.eu/education/grundtvig/in-service_en.htm, <http://www.ua.gov.tr> 25.06.2012'de ulaşılmıştır).

Böylece ülkemizde öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitim faaliyetleri sonuçları ile ilgili bakanlığın düzenli bir izleme ve takip sistemi kurmadığını, sonuçları yansıtma uygulamalarının katılımcıların veya okul yöneticilerinin kişisel inisiyatiflerine bırakıldığı ve düzenli, sistemli olarak yürütülmediği söylenebilir.

Yine Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training)'un Avrupa Birliği hizmet-içi eğitim sürecini değerlendirme araştırması sonucuna göre; katılımcıların; %60'ı sunular, %46'sı bilgileri organize etme, %31'i meslektaşlarına eğitimler vermek sureti ile bu faaliyetleri paylaşmışlardır. Ayrıca katılımcılar faaliyet raporunu paylaştıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların faaliyetlerde edindikleri bilgi, beceri ve tecrübelerini çeşitli şekillerde yayınladıkları/yaydıklarını ve paylaştıklarını şöyle ki; %94'ü meslektaşları ile, %62'si yöneticileri ile, %42'si öğrencilerine, %25'i öğrencilerin ailelerine paylaştıklarını belirlenmiştir

(http://ec.europa.eu/education/grundtvig/inservice_en.htm, <http://www.ua.gov.tr> 25.06.2012'de ulaşılmıştır).

Mevcut araştırma sonucunda öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere katılma konusunda çoğunlukla istekli olmadıklarını, bu durumun gerekçesinin araştırılması gerektiği ve öğretmenlerde hizmet içi eğitimlere katılım konusunda isteklilik yaratacak şartların oluşturulması gerektiği aksi takdirde isteksiz katılımların verimli sonuçlar doğuramayacağı söylenebilir.

Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin genel olarak hizmet içi eğitim faaliyetlerini büyük bir çoğunlukla meslektaşlarına önerecekleri yönünde görüş belirtmeleri her ne kadar olumlu bir sonuç olsa da yaklaşık üçte bir katılımcının ise bu tür faaliyetleri meslektaşlarına öneremeyecekleri şeklinde görüş belirtmeleri bu tür faaliyetler konusunda önemli bir oranda öğretmenin olumsuz tutum içerisinde olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla öğretmenlere yönelik düzenlenecek hizmet içi eğitim faaliyetlerinden sorumlu ilgili ve yetkili kişi ve kurumların katılımcılarda olumlu tutumlar geliştirici faaliyetler organize etmeleri gerektiği söylenebilir.

Kaynaklar

- Özdemir, S. ve Cemaloğlu, N. Eğitimde Örgütsel Yenileşme ve Karara Katılma. <http://www.siterky.com>. 2003.
- Kocabaş, İbrahim. "Değişim Yönetimi" Okul Yönetimlerini Geliştirme Programı, Ankara: İlköğretim Genel Müdürlüğü, Aralık, 2006.
- Taymaz, H.(1997). Eğitim Sisteminde Teftiş Kavramlar İlkeler Yöntemler. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Babadoğan, C ve Selvi, K. (1990). *Eksper kursu izleme ve değerlendirme araştırması*. Ankara: Toprak Mahsulleri Ofisi.
- Millî Eğitim Bakanlığı Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği (24/10/1994-T.D.2417) <http://www.meb.gov.tr> 25.06.2012'de ulaşılmıştır).
- The participant's companion Study visits for education and vocational training specialists, 2nd edition, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011. ;(http://ec.europa.eu/education/grundtvig/inservice_en.htm, <http://www.ua.gov.tr> 25.06.2012'de ulaşılmıştır).
- Impact on 2008/09 study visit participants;(http://ec.europa.eu/education/grundtvig/inservice_en.htm, <http://www.ua.gov.tr> 25.06.2012'de ulaşılmıştır).
- Erdoğan, İrfan "Eğitimde Değişim Yönetimi". Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Ankara : Pegem A Yayıncılık ,Yıl 3, Sayı:2. 2000.
- Balcı, A. Sosyal Bilgilerde Araştırma, Ankara: TDFO, Bilgisayar Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti. 1995.
- _____. "İkibinli Yıllarda Türk Milli Eğitim Sisteminin Örgütlenmesi ve Yönetimi", Eğitim Yönetimi, Ankara: Yıl, 6, sayı:24, ss.295-508, 2000.
- _____. Etkili Okul ve Okul Geliştirme, Kuram, Uygulama ve Araştırma (Geliştirilmiş 2. Baskı), Ankara: Pegem Yayınları, 2001.

Extended English Abstract

Teacher's comments on the process and the results of the in-service training studies. The aim of this research is to identify the ideas of teachers about the process and results of the in-service training studies. In this respect, answers to the following questions are sought in the research:

1. What are the opinions of teachers about the organization of the course/seminar/promotional program?
2. What are the opinions of teachers about the effects and benefits of the course/seminar/promotional program to personal skills development ?
3. What are the opinions of teachers about the usage position of the obtained experience from course/seminar/promotional program?

This research includes totally 153 volunteer teachers; as 21 preschool and 132 primary school teachers in Istanbul in 2011-2012 academic year. This research is descriptive. In this research the effectiveness of the in-service training evaluation scale, which is also used to assess the effectiveness of the European Community Study Visits, is used in order to assess teachers' in-service training process and results. In this research the following results were reached upon evaluating participant teachers' comments on in-service training courses, seminars and other activities. It is obvious that there appears a lot of differences among teachers in terms of duration.

It can be interpreted that the difference of the periods of the in-service training is caused by the difference in retirement and willingness or unwillingness for the attendance to the teachers' in-service training studies. Besides this it can be due to the lack of a certain standard on participation, an equal organizational structure and a healthy follow-up system.

When teacher's ideas of satisfaction degrees are observed about the seminars within in-service training they joined, it can be said that nearly one of the four teachers joining this activity is not satisfied, two of four teachers are slightly satisfied and the proportion of satisfied teachers is not even one of the four teachers. That is most of the teachers joining the research are not satisfied with the in-service training activities.

However according to the results of Cedefop's (European Centre for the Development of Vocational Training) in-service training process evaluation, it has been stated that 96% of 983 participants have been satisfied. (http://ec.europa.eu/education/grundtvig/in-service_en.htm, <http://www.ua.gov.tr>) It is also necessary to make another research about the reasons of dissatisfaction about the in-service training activities considering that it might stem from the organization, content, place and education quality.

Teachers do not externalize approximately a quarter of abilities and information they achieve from in-service trainings. This situation can be interpreted as information given by that kind of programs isn't up to date or they include too much theoretical information. However, according to the result of 'European Union Assessment of In-service Training Period Survey' performed by European Centre for the Development of Vocational Training it came out that about 98 percent of participants have published and shared information, abilities and experiences in different ways.

So about in-service trainings in which teachers participate in our country, it can be said that the ministry does not establish an orderly surveillance system and applications of externalizing results are given to participants' and school headmasters' initiatives, and they aren't performed orderly.

According to the Cedefop's (European Centre for the Development of Vocational Training) research about the in-service training process of the European Community, it is seen that 60% of the participants made presentations, 46% of them organised the reports and 31% of them trained their colleagues. Also, the participants stated that they had prepared the annual report together. The participants published and shared their knowledge, skills and experiences which they had acquired in the training process. It is stated that 54% of them shared their knowledge with their colleagues, 62% of them shared with their principals, 42% of them shared with their students and lastly 25% of them shared with the students' parents.

As a result of this research, it can be said that teachers are not willing to participate in in-service training, it is necessary to research the reason of this situation and to form the conditions that will create willingness to teachers about participating in in-service training. Otherwise, it can be said that unwilling participation won't result effectively. In the light of this results even if teachers declares that they will suggest the in-service training activities to their colleagues, approximately some participants declares that they can't suggest these activities to their colleagues. So this shows that the teachers are in manner of negative conduct about these activities.

Consequently, it can be said that relevant or authorized person and institution, responsible for in-service training activities that will be arranged for teachers, should organize activities that improve positive attitudes towards participants.